

ГРАЖДАНСКО СДРУЖЕНИЕ „ПРИЯТЕЛИ НА БСОУ „ХРИСТО БОТЕВ“ В БРАТИСЛАВА“ – МИНАЛО И НАСТОЯЩЕ

Радостина Доганова
Председател

Днес, когато се връщам в мислите си назад през годините към създаването на нашата организация през 2002 г., се сещам за думите на тогавашния председател доц. Павол Алекси, който казваше, че *„хората се събират, за да работят за дадена кауза само ако тя е достатъчно силна да ги обедини“*.

В основата на всяко обединение, сдружение, е преди всичко гражданската позиция на личности, които са готови да работят енергично и всеотдайно, за да реализират стойностни идеи и концепции. Готови да работят в името на силна и градивна кауза. *„Търсете пътища, които ви водят към създаването на смислени и стойностни проекти, опитайте се да се борите винаги в името на идея, която събира и създава. Само тогава сте силни. Борбата против чужди идеи е тежка и ви прави по-слаби, а често и неравностойни противници.“* Алекси имаше право.

Идеите, които си струваха нашите усилия, започваха да се реализират. С времето оцеляха само стойностните и силни проекти, които посветихме на образованието и културата на нашите деца, родени зад границата на родината – в различни градове на Словакия. Проекти и идеи, зад които застанаха родители, общественици, личности, български и словашки институции.

Сдружението възникна първоначално като училищно настоятелство към Българското училище „Христо Ботев“ в Братислава, което е българско държавно училище, едно от малкото останали по света, за съжаление. Някога създадено от истинските български градинари, запазило се, добило авторитет у словаците, днес това училище е едно от елитните и предпочитани училища за словаците, не само за децата на нашите сънародници. Първи членове на сформиралото се сдружение станаха естествено родителите на учениците. Основна цел на сдружението е да подкрепя дейността на Българското училище „Христо Ботев“, което е създадено през далечната 1948 година в Братислава.

През 2007–2008 г. училищното ръководство заедно с управителния съвет на сдружението създават първата Българска детска градина към училището (целодневна), чийто учредител и основен двигател всъщност става сдружението.

В българската детска градина, както и в училището, се работи с най-младото поколение на българската общност в Братислава – деца и младежи от 3 до 18-годишна възраст. И в двете институции освен обучение по български език, литература, история, география, български фолклор и изкуство децата покриват и пълните изисквания за образование на словашки език.

За да помогнем за развитието на училището и да подобрим условията за провеждане на качествен учебно-възпитателен процес, ние от сдружението се организирахме и ремонтирахме голяма част от класните стаи, коридорите и физкултурния салон, ежегодно инвестираме и закупуваме нови учебни помагала, технически пособия, финансираме извънучилищни мероприятия, които скрепяват българския дух на най-младите и ги запознаваме с нашите традиции, обичаи и нрави.

През последните седем години дейността на организацията беше концентрирана върху развитието на Българската детска градина, която се разшири многократно. Ако броят на децата, когато стартирахме през 2008 г. бе 11, днес тя се посещава от над 50 деца, разделени в три възрастови групи. Педагогическият персонал включва учителки по словашки и български език, последните от които Сдружението подбира от България и

след това финансира престоя и възнагражденията им в Братислава. Една значителна част от децата, които завършват българската детска градина, продължават обучението си в училището, защото тя е реалният „инкубатор“ за него, което я прави устойчива като структура и предпочитана заради добрите условия от много родители.

Освен посочените дейности, нашата организация работи ежегодно по културно-образователни проекти за децата и младежите. Целите на проектите са запазване на културната идентичност и запознаване с българските традиции и култура на най-младото поколение българчета в Словакия. В тази връзка всяка година се реализират дейности по програма „Култура на народностните малцинства“ към Министерски съвет на Република Словакия и с подкрепа от страна на Словашката държава.

Емблематични за българската общност са проектите „Фолклорна дъга“, които бяха осъществени през 2011, 2012, 2014, 2015 и 2016 г. Издадохме две книги с литературни творби и рисунки на деца със заглавие „Живея между две култури“. През 2012 г. издавахме списание „БГ сезони“ с детско творчество. През последните две години организирахме творчески работилници за деца, посветени на българските традиции и обичаи. Ежегодно организирахме майски празници на българската култура. Разбира се, не пропускаме да отбележим Коледните и Великденските празници според българските обичаи.

През 2015 г. започнахме да работим по проекти с мултикултурна насоченост, които обединяват малцинства, официално признати в Словакия, между които е и българското. Първият ни проект в тази насока бе спортен – нарекохме го „Спортуваме с усмивка“. В него се включиха деца от Българската детска градина и училище и техни връстници от Немската детска градина и училище в Братислава. Направихме това партньорство и се получи весел празник за децата ни със спомени, които още си разказват малчуганите, като се съберат. Защото както изкуството, така и спортът сближават и чувството за далечност от Родината сякаш се смалява...

За 2016 година подготвяме творчески работилници, в които ще участват деца от българското малцинство, унгарското и немското малцинства, а също и словачета. Целта на всяка група ще е да представи обичаи, свързани с традициите в различните държави. Проектът е именуван „Пътища към/на приятелството“. През март т.г. (2016) всички участници ще се учат да рисуват писани яйца по стара традиционна технология, позната в региона на Велинград. Месец май ще донесе познания за словашките народни песни, танци и пролетни обичаи. Наесен ще празнуваме празници на гроздобера, известни и характерни за унгарците. А през ноември ще изработваме фенери за празника на Св. Мартин с немските малчугани. Всички събития ще бъдат документирани на филм, който ще бъде официално представен през декември 2016 г. в Братислава, а надявам се да има интерес и да го представим и в Родината ни, за да покажем съжителство чрез творчество в страна, която се е превърнала в нашата втора родина.

Но трябва да отбележа, че за да реализираме идеите си и да осъществим посочените проекти, са необходими не само много труд и ентузиазъм, но и широка обществена подкрепа. Гордеем се с факта, че всяка година получаваме дарения от българи и приятели на българската култура в Словакия. Благодарение на тях успяхме да разширим дейността на сдружението, да работим с все по-голям брой деца и младежи, както и да съфинансираме дейности по културно-образователни програми.

През 2017 година ще се навършат 15 години от основаването на сдружението. Това е време, през което натрупахме доста опит, приятелства, партньорства, грешки и успехи, които са условия за нов етап на нашето развитие... Следващите ни стъпки са насочени към това, как да обогатим и разширим дейността на нашата организация, за да дадем на

нашите деца, родени извън България, познание за корените, чувство за национална гордост, съзнание за културна идентичност, защото все пак не сме толкова далеч... Накрая бих искала да спомена имената на най-активните членове на сдружението от миналото и настоящето, без които не биха били реализирани толкова много успешни проекти – Ангелина Махова, Анна Иванова, Павол Алекси, Ингрид Германова, Стойка Дубенова, Милена Пеева.

Братислава, 20.02.2016 г.
<http://www.dobraskolka.sk/bg/>

CIVIL ASSOCIATION “FRIENDS OF BULGARIAN HIGH SCHOOL “HRISTO BOTEV” IN BRATISLAVA” – PAST AND PRESENT

Radostina Doganova

Chairperson

Abstract

Civil Association “Friends of Bulgarian High School “Hristo Botev” was founded 14 years ago (2002) with the aim to support and educate the Bulgarian youth in Slovakia, as well as to contribute to the prosperity of the Bulgarian school in Bratislava. During all these years, a plenty of educational and cultural integration projects have been developed, a lot of works by the children have been published, but one of the most significant projects was the establishment of the first Bulgarian kindergarten where Bulgarian and Slovak children, as well as children from other communities living in Bratislava come together.

In 2015, the Association launched projects aimed at developing the subject of multiculturalism, projects that bring together minorities officially recognized in Slovakia, among them the Bulgarian minority.

The first project was about sport, and it was called “Play Sport with a Smile”. In 2016, we plan to organize creative workshops for children of Bulgarian, Hungarian and German origin alongside kids from Slovakia. Our goal would be that each of the groups presents customs related to the traditions in the different countries. The title of this project is “Ways towards/of Friendship”.

The Association is in close cooperation with official authorities such as the Bulgarian Cultural Institute, the Bulgarian Embassy, associations and organizations of Bulgarians living in Europe.